

Materiały uzupełniające do imprezy turystycznej Piknik 2021.

Wstęp:

Niniejsze opracowanie zawiera informacje turystyczne, na temat obiektów, które zostaną odwiedzone przez Was podczas przejazdu trasy imprezy Piknik 2021 r. Na podstawie niniejszego materiału zostanie przeprowadzony test turystyczny, który będzie się wliczał do punktacji końcowej imprezy zgodnie z regulaminami TPP i TNMOW.

Tematyka imprezy oraz obiekty turystyczne:

Trasa imprezy Piknik 2021 wiedzie z podwarszawskiego Sulejówka, do miasta Otwock. Obie te miejscowości na przełomie wieków XIX i XX były uznawane za miejsca uzdrowiskowe oraz letniskowe. Znajdziemy w tych miastach szereg budynków, w których przebywali znani oraz ważni dla naszego Kraju Obywatele, począwszy od Józefa Piłsudskiego poprzez Ignacego Paderewskiego, a kończąc np. na Władysławie Reymoncie. Możemy tutaj zaobserwować architekturę drewnianą oraz murowaną. Obiekty bardzo skromne i okazałe, ale przede wszystkim wyjątkowe na skalę światową (największy budynek drewniany znajduje się w Otwocku).

DWOREK MILUSIN

Wzniesiony został dla Marszałka Józefa Piłsudskiego według projektu znakomitego architekta Kazimierza Skórewicza na parceli zakupionej przez żonę Marszałka, Aleksandrę. Przy wejściu wmurowane są tablice: „Pierwszemu Marszałkowi Józefowi Piłsudskiemu, Naczelnemu Wodzowi swemu, dom ten wznosił w roku 1923 żołnierz Niepodległej Polski” oraz „Słońce wolnej odrodzonej Ojczyzny niech opromieni radośnie ściany tego domu i życie ukochanego Wodza po najdłuższe bohaterskie lata”. W imieniu Komitetu Żołnierza Polskiego generałowie Tadeusz Rozwadowski i Jakub Krzemieński 13 czerwca 1923 r. przekazali Józefowi i Aleksandrze Piłsudskim klucze do Milusina. Obecnie 13 czerwca jest Świętem Miasta Sulejówek – Dniem Marszałka. „Samotnik z Sulejówka” mieszkał z rodziną w Dworku Milusin do zamachu majowego w 1926 r., a później przyjeżdżał. Budynek przetrwał wojnę w dzielnicy niemieckiej, otaczającej tajny ośrodek Abwehry w Ognisku Helin. Po wojnie osoby z rodziny Józefa Piłsudskiego zostały w 1947 r. wysiedlone, wyposażenie wywoziło wojsko, a Milusin zajęła ambasada ZSRR. W 1956 r. umieszczono w nim przedszkole. Nieruchomość została przejęta w 1970 r. wyrokiem sądowym przez skarb państwa. W 1988 r. zespół willowy obejmujący Dworek Milusin wpisany został do państwowego rejestru zabytków oraz stał się fragmentem Enklawy Historycznej Miasta. W 1990 r. nieruchomość została samorządową własnością Sulejówka. W 2000 r. miasto przeniósło przedszkole i zwróciło budynek Fundacji Rodziny Józefa Piłsudskiego. Dworek Milusin jest głównym obiektem kompleksu Muzeum Józefa Piłsudskiego.

DREWNIAK (willa Otradno)

Zakupiony został na początku 1921 r. przez Aleksandrę Szczerbińską, przyszłą małżonkę Józefa Piłsudskiego. Na porośniętej sosnowym lasiem posesji znajdowały się także zabudowania gospodarcze, studnia, kilka drzewek owocowych oraz niewielka pasieka. Drewniak nie miał urządzeń sanitarnych i ogrzewania, dlatego państwo Piłsudscy z córkami spędzali w nim okres od wiosny do wczesnej jesieni, a na zimę wracali do Warszawy. Po zamieszkaniu Marszałka z rodziną w 1923 r. na stałe w Dworku Milusin, Drewniak pełnił funkcję mieszkania służbowego i gościnnego. Podczas drugiej wojny światowej schronili się w nim mieszkańcy Sulejówka, przymusowo wysiedleni z budynków w dzielnicy niemieckiej – w tym Jędrzej Moraczewski, który zginął w Drewniaku w 1944 r., podczas przechodzenia frontu, od odłamka pocisku armatniego. Zespół willowy obejmujący Drewniak wraz z terenem wpisany został w 1988 r. do państwowego rejestru zabytków oraz stał się fragmentem Enklawy Historycznej Miasta. Obecnie Drewniak stanowi część kompleksu Muzeum Józefa Piłsudskiego.

WILLA BZÓW

Na parceli Willa Bzów wzniesiony został około 1920 r. budynek mieszkalny, który przyjął nazwę od nieruchomości. Budynek stał się adiutanturą i wartownią, w której kwaterowali oficerowie 7 Pułku Ułanów Lubelskich z Mińska Mazowieckiego, pełniący ochotniczą służbę przy dworku Józefa Piłsudskiego. W 1932 r. Willę Bzów kupiła Fundacja Oficerskich Domów Wypoczynkowych, dla Upamiętnienia Dziesięciolecia Niepodległości Rzeczypospolitej Polskiej. W czasie drugiej wojny światowej Willa Bzów była fragmentem tajnego ośrodka szkoleniowo-wywiadowczego Abwehry, którego główna siedziba mieściła się w Ognisku Helin. W 1988 r. zespół willowy obejmujący Willę Bzów z przylegającym terenem wpisany został do państwowego rejestru zabytków oraz został fragmentem Enklawy Historycznej Miasta. Obecnie Willa Bzów stanowi część kompleksu Muzeum Józefa Piłsudskiego.

DWOREK SIEDZIBA

Wzniesiony został w 1911 roku. Był zamieszkiwany w latach 1920-1944 przez małżeństwo wybitnych działaczy niepodległościowych i społecznych – Jędrzeja i Zofię Moraczewskich. Jędrzej Moraczewski, jako aktywny mieszkaniec, utworzył Stowarzyszenie Przyjaciół Sulejówka. To jego staraniem utworzona została w 1939 r. gmina Sulejówek. W okresie niemieckiej okupacji małżonkowie Moraczewscy zostali wysiedleni z Dworku Siedziba i mieszkali w pobliskim Drewniaku. Dworek Siedziba stanowi fragment Enklawy Historycznej Miasta, od 1987 r. wpisany jest do państwowego rejestru zabytków.

WILLA DEWAJTIS (Urząd Miasta Sulejówek)

Okazały budynek wzniesiony został w 1920 r. Nazwa Willa Dewajtis nawiązuje do dębu z tytułu książki Marii Rodziewiczówny. Przed drugą wojną światową był to dom mieszkalny, po wojnie zachował tę funkcję, ale objęty został przymusowym kwaterunkiem. Budynek kupiło miasto. Po stopniowym wykwaterowaniu lokatorów oraz remoncie do Willi Dewajtis przeniesiono w 1980 r. Urząd Miasta Sulejówek. W 2014 r. budynek wpisany został do państwowego rejestru zabytków. Od pięciu wieków Sulejówek związany jest ściśle z Warszawą, ale jego przynależność administracyjna się zmieniała. Od 1538 r. należał do dóbr Okuniewa. Po odzyskaniu przez Polskę w 1918 r. niepodległości, gminę Okuniew włączono do powiatu warszawskiego. Tuż przed wybuchem drugiej wojny światowej, 1 kwietnia 1939 r. z części gmin Okuniew oraz Wawer utworzona została gmina Sulejówek. Po wojnie 1 lipca 1952 r. gminę włączono jako dzielnicę Sulejówek do miejsko-uzdrowiskowego powiatu Otwock. 1 stycznia 1958 r. został on przekształcony w powiat otwocki, a dzielnica stała się osiedlem Sulejówek. 18 lipca 1962 r. osiedle uzyskało status miasta Sulejówek.

WILLA MILUSIN

Prace budowlane trwały od połowy 1922 roku. Na budowie pracowali ochotnicy w mundurach - przeważnie dawni saperzy - oraz okoliczni majstrzy. Praca szła szybko, fundamenty zaczęto kopać pod koniec lata, a już pół roku później zakładano instalacje wewnątrz budynku. 29 maja 1923 Piłsudscy mogli wprowadzić się do nowo wzniesionego dworku w stylu polskim, biało tynkowanego, krytego czerwoną dachówką, który przejął nazwę działki - Milusin.

Komitet Żołnierza Polskiego zajął się również wyposażeniem dworku, umeblowano pomieszczenia na parterze: salonik, jadalnię, sypialnię i gabinet. Wiele detali ofiarowały różne pułki wojska i osoby prywatne. W centralnym punkcie domu znajdował się salon. W rogu stał biały kafłowy piec, pod ścianą niewielka kanapa, przed nią stolik z książkami i kilka foteli.

Z salonu przechodziło się na prawo do jadalni. Stał tu duży, ciemny stół dębowy z kompletem krzesel, a u szczytu fotel, w którym siadywał Marszałek. W jadalni stała jasna intarsjowana sekretara oraz zegar z dedykacją głoszącą, by wybijał Marszałkowi godziny szczęścia.

Z lewej strony salonu znajdował się gabinet Marszałka, urządzony zgodnie z jego wskazówkami, wraz z oszkloną podręczną biblioteką, wyposażoną głównie w książki o tematyce wojskowej. Pierwotnie gabinet zaprojektowany był na piętrze po stronie zachodniej, z dwoma mansardowymi oknami. Po kilku miesiącach Marszałek przeniósł się jednak na parter, bo w lecie w pokoju na górze było strasznie gorąco.

Za gabinetem była właściwa biblioteka. Oprócz półek na książki znajdowała się tam skórzana kanapa i stoliczek. Zbiór książek liczył około 2000 pozycji, głównie o tematyce wojskowej i historycznej. Sypialnia pani Aleksandry i córek oraz pokój gościnny były na piętrze, które Piłsudscy wyposażyli z własnych niewielkich funduszy. Zapewne z tego względu piętro było urządzone "uderzająco skromnie" jak to ujął, kilkakrotnie goszczący w małym pokoiku na piętrze, rotmistrz Adam Korwin-Sokołowski.

Tak się śpieszono z budową, że dworek przekazano Piłsudskim zanim został w pełni wykończony. W niedługim czasie okazało się, że przecieka dach, a pośpiech w budowie po roku poskutkował też pękniętymi rurami. Dwie awarie spowodowały zalanie sufitów na parterze. Niedbale zaizolowane fundamenty i mało fachowo położone dachówki sprawiły, że szybko zawilgotniały mury. W 1925 roku przeprowadzono remont dachu z funduszy ze składek Związku Legionistów, zebranych dobrowolnie przez członków. Tym razem naprawy wykonano solidnie.

DOMY DREWNIANE I WILLE MIŁOSNY

Nazwa Miłosna przeniesiona została z nazwy wsi przy Trakcie Brzeskim, która pochodziła od imienia Miłosz i stopniowo ewoluowała: Milosina, Miłośnia, Miłośnia aż do Miłosny. Na gruntach tej wsi zbudowana została w 1866 r. stacja kolejowa Miłosna. W XX wieku dla odróżnienia miejscowości wieś przy Trakcie Brzeskim przyjęła nazwę Stara Miłosna, a koło stacji powstało nowe osiedle Cechówka, nazwane od czynności znakowania (cechowania) drewna budowlanego. Należało do gminy Okuniew, a od 1939 r. do nowo utworzonej gminy Sulejówek. Po drugiej wojnie światowej Cechówka w 1954 r. przyjęła od stacji ujednoliconą nazwę Miłosna. W jej zabudowie pod koniec XIX wieku i na początku XX dominowały domy drewniane, reprezentujące popularny w okolicach warszawskich styl nadświdrzański. Charakteryzował się on lekkością konstrukcji budynków oraz bogato zdobionymi werandami i przedsionkami. Po odzyskaniu w 1918 r. przez Polskę niepodległości powstawały w Cechówce domy murowane w stylu dworkowym lub willowym. Miały mansardowe lub dwuspadowe dachy oraz ganki, balkony i kolumny. Budynek szkolny z czasów powojennych reprezentuje typową architekturę oświatową. Otwarty został w 1966 r., jako nowa Szkoła Podstawowa nr 2 w Miłośnie, która po ujednoczeniu nazewnictwa w całym mieście, w 1972 r.

otrzymała numer 4. W 1986 r. szkoła przyjęła imię Janusza Korczaka i sztandar. Po reformie oświaty od 1999 r. w budynku mieści się Gimnazjum nr 2 dla uczniów z Miłosny, które przejęło patronat Janusza Korczaka.

Galerię zdjęć domów drewnianych w Miłosnie zobaczysz tutaj:

https://blogosulejowku.blogspot.com/2016/05/szlak-historyczny-miasta-sulejowek_54.html

WILLE Z EPOKI II RZECZYPOSPOLITEJ

Na terenie miasta blisko sto budynków objętych jest wojewódzką ewidencją zabytków. W czasach zaboru rosyjskiego dominowała w Sulejówku zabudowa drewniana z końca wieku XIX i początków XX. Nieliczne domy murowane zamieszkałe były przez carskich oficerów stanowiących załogę utworzonego w 1888 r. rembertowskiego poligonu artyleryjskiego. Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości w 1918 r. Sulejówek stał się modną miejscowością podwarszawską. Zachęcenie obecnością wybitnych polityków II Rzeczypospolitej, zamożni mieszkańcy Warszawy kupowali nieruchomości i budowali willowe rezydencje. Ze względów komunikacyjnych lokalizowane one były w pobliżu przystanku kolejowego Sulejówek. Otaczały je rozległe ogrody, w późniejszych latach parcelowane na mniejsze działki budowlane. Willowa zabudowa Sulejówka przetrwała drugą wojnę światową. Po wojnie wszystkie większe obiekty objęte zostały przez władze PRL przymusowym kwaterunkiem, wprowadzeni zostali lokatorzy komunalni. Obecnie przedwojenne domy w większości pozostają w rękach prywatnych, niektóre stanowią natomiast mieszkaniowe zasoby komunalne. Przykładami willi z epoki II Rzeczypospolitej są dwa nieodległe od siebie budynki: należący do miasta dom przy ul. Poniatowskiego 8 oraz znajdujący się po drugiej stronie tej ulicy dom prywatny, z adresem od 15 Sierpnia. Wzniesione w latach 1920-1921 mają ciekawe bryły, z charakterystycznymi wieżyczkami zwieńczonymi glorietaami. Ich architektura urozmaicona została przez ganki, arkady i balustrady.

Galerię zdjęć z willami zobaczysz tutaj:

https://blogosulejowku.blogspot.com/2016/05/szlak-historyczny-miasta-sulejowek_1.html

WILLA „LALA”

Na posesji stoją obecnie 3 budynki. Najstarszy (środkowy), wybudowany w 1893 należał do rodziny Jerominów, jednak najbardziej ostawiona jest "Lala", którą w 1906 zakupił Jakub Schatzschneider, teść Władysława Reymonta.

Powieściopisarz wielokrotnie przebywał w Otwocku i najczęściej mieszkał właśnie tutaj. W "Lali" napisał część powieści "Chłopi", za którą otrzymał Nagrodę Nobla. W 2001 roku na budynku stojącym najbliżej ulicy umieszczono tablicę pamiątkową. Ciekawostką jest fakt, że do dziś nie wiadomo dokładnie, który z trzech budynków na posesji to rzeczywiście "Lala". Przyjmuje się, że chodzi o budynek najbliżej drogi, jednak pomiędzy lokalnymi historykami trwają na ten temat spory. W 1944 roku w budynkach mieściły się biura sztabu marszałka Żukowa.

PENSJONAT ABRAMA GUREWICZA

Uznawany za jeden z największych drewnianych budynków Europy. Powstawał etapami od roku 1906 do 1921. Pensjonat był placówką całoroczną. Jednocześnie mogło w nim wypoczywać 80 osób. Od 1939 roku mieściła się tu komendantura, a od 1941 - szpital dla żołnierzy niemieckich. Członkowie rodziny Gurewiczów sprzedali nieruchomość wraz z otaczającym parkiem w 1948 r. Nabywcą był Warszawski Zarząd Samorządowy.

Od 1953 roku mieścił się tutaj Centralny Szpital Lotniczy, następnie od 1960 Liceum Medyczne nr 8. W 1997 r. budynek przejęła Polska Fundacja Alzheimerowska.

WILLA PUŁKOWNIKA JACYMIRSKIEGO

Willa zbudowana w 1890 roku dla oficera w służbie carskiej Michała Jacymirskiego. Na szczycie zachowały się wycięte dwie litery cyrylicy E i Я. Część źródeł podaje, że właściciel willi posiadał stopień generała, inne zaś - pułkownika. Naszym zdaniem Jacymirski był - przynajmniej w chwili wybudowania willi - esautem (major w oddziałach kozackich), o czym świadczy litera E. Я (ja) to pierwsza litera nazwiska oficera.

Galerie domów w stylu Świdermajer i nie tylko znajdziecie tutaj:

<http://www.swidermajer.info/>

To tylko kilka obiektów, które zobaczycie na trasie 😊 mam nadzieję, że zachęci to Was do tego by w wolnym czasie wrócić w miejsca, w których przebywali i odpoczywali sławni Polacy na przełomie XIX i XX w.

Serdecznie pozdrawiam; Bartosz Komarnicki - autor trasy turystycznej Piknik 2021 😊